

Sygn. akt I ACz 1118/13

POSTANOWIENIE

Dnia 20 listopada 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Zofia Kawińska-Szwed

Sędziowie: SA Joanna Kurpierz

SO del. Andrzej Grygierzec (spr.)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w dniu 20 listopada 2013 r. w Katowicach

sprawy z powództwa R. D.

przeciwko M. W.

o zapłatę

na skutek zażalenia pozwanego

na punkt 2 postanowienia Sądu Okręgowego w Częstochowie

z dnia 16 lipca 2013 r., sygn. akt I C 432/11

postanawia:

oddalić zażalenie.

Sygn. akt I ACz 1118/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 16 lipca 2013 r. sygn. akt I C 432/11 Sąd Okręgowy w Częstochowie umorzył postępowanie w sprawie z powództwa R. D. przeciwko M. W. o zapłatę, a punkcie 2 orzeczenia zasądził od powódki na rzecz pozwanego kwotę 1200 zł tytułem zwrotu kosztów procesu i nie obciążył jej tymi kosztami w pozostałej części.

W uzasadnieniu postanowienia wskazano, że powódka R. D. w pozwie z dnia 30 marca 2011 r. wniosła o zasądzenie na jej rzecz od pozwanego M. W. kwoty 500 000 zł tytułem odszkodowania. Pismem z dnia 1 lipca 2013 r. powódka cofnęła pozew w niniejszej sprawie. Pozwany M. W. wyraził zgodę na cofnięcie pozwu i wniósł o zasądzenie na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W związku z powyższym postanowieniem z dnia 16 lipca 2013 r. Sąd Okręgowy umorzył postępowanie w sprawie i zasądził od powódki na rzecz pozwanego kwotę 1200 zł tytułem zwrotu kosztów procesu i nie obciążył jej tymi kosztami w pozostałej części. Podstawą prawną rozstrzygnięcia o kosztach jest art. 102 k.p.c. Za zastosowaniem art. 102 k.p.c. przemawiała sytuacja materialna i życiowa powódki oraz okoliczności związane z samym procesem, w tym uzyskane całkowite zwolnienie od kosztów sądowych. Powódka R. D. jest osobą niepracującą, pozostaje na utrzymaniu męża. Ma dwie uczące się córki. Wynagrodzenie męża powódki wynosi kwotę 1116 zł netto. Ponadto, powódka otrzymuje zasiłek rodzinny w kwocie 91 zł miesięcznie, a córka powódki zasiłek socjalny dla studentki w kwocie 340 zł miesięcznie. Dodatkowo powódka uzyskuje dochód z gospodarstwa

rolnego o pow. 1 ha, odziedziczonego po rodzicach, w kwocie 1200 zł na rok i wynajmu lokalu - 1200 zł na rok. Razem dochód miesięczny w rodzinie powódki wynosi 1 747 zł, czyli na osobę po 437 zł. Zauważyć należało, że okoliczności sprawy wskazują, iż powódka R. D. wystąpiła w niniejszej sprawie z roszczeniem z inicjatywy powódki J. D., która była autorką pozwu. Powódka R. D. po prawomocnym zakończeniu postępowania w odniesieniu do J. D. cofnęła pozew. Nie można zarzucić jej celowego dążenia do bezzasadnego przewleczenia procesu.

Powyższe orzeczenie w części, tj. co do punktu 2 zaskarżył pozwany wnosząc o jego zmianę poprzez zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania według norm przepisanych, ewentualnie o zasądzenie zwrotu kosztów w większym zakresie.

W ocenie pozwanego zastosowanie art. 102 k.p.c., jako wyjątku od zasady odpowiedzialności za wynik procesu, wymaga wystąpienia szczególnych okoliczności ocenianych w kontekście całokształtu okoliczności faktycznych sprawy. Wskazana przez Sąd I instancji trudna sytuacja materialna powódki nie może przekładać się automatycznie na zwolnienie z obowiązku zwrotu całości kosztów postępowania stronie przeciwnej. Oświadczenie powódki o dochodach i źródłach utrzymania budzi wątpliwości, w szczególności wskazana niezwykle niska kwota czynszu otrzymywanego z wynajmu lokalu - 100 zł miesięcznie. Pozwany nie zgadza się również z sugestią Sądu I instancji, że powódka była niejako stroną bierną postępowania, które prowadziła J. D. (w stosunku do której postępowania prawomocnie umorzono). Zauważyć bowiem należy, że pozwana uzupełniła braki pozwu oraz wniosła o zwolnienie od kosztów sądowych. Wykazała więc aktywność w doprowadzeniu do skutecznego wytoczenia powództwa, co doprowadziło do konieczności podjęcia obrony przez pozwanego. W sprawie odbyły się dwie rozprawy, pozwany musiał przygotować odpowiedź na pozew oraz ustanowić pełnomocnika, który był obecny na wszystkich rozprawach. W związku z powyższym w ocenie pozwanego w sprawie nie wystąpiły okoliczności uzasadniające przyznanie jedynie części kosztów.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Art. 102 k.p.c. jest wyjątkiem, stanowiący wyłom w zasadzie odpowiedzialności za wynik procesu zgodnie z art. 98 k.p.c., w związku z czym należy go każdorazowo ściśle interpretować i indywidualnie oceniać przesłanki w realiach konkretnej sprawy. Okolicznościami uzasadniającymi jego zastosowanie są zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i będące poza nim, zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego i sytuacji życiowej strony. Przy czym badanie sytuacji strony musi być zawsze dokonane z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego. Należy przy tym pamiętać, że rozstrzygnięcie na podstawie art. 102 k.p.c. ma charakter dyskrecjonalny, kontrola instancyjna w tym zakresie jest ograniczona do sytuacji gdy zastosowanie wzmiankowanego przepisu nie zostało w ogóle uzasadnione, bądź nastąpiło z rażącym naruszeniem reguł przewidzianych w tym przepisie (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 kwietnia 2013 r., III CZ 75/12, LexPolonica 7320827).

Sąd I instancji wyczerpująco przedstawił swoje stanowisko, które legło u podstaw wydanego orzeczenia. W szczególności Sąd Okręgowy podkreślił z jednej strony podmiotowe, jak trudna sytuacja materialna powódki, a z drugiej strony przedmiotowe, jak charakter sprawy, niewielki materiał dowodowy w sprawie, przeprowadzone dwie rozprawy w toku postępowania, a wreszcie wpływ drugiej powódki na R. D.. Przedstawione okoliczności w dostateczny sposób wykazały zaistnienie przesłanki szczególnie uzasadnionego wypadku. Sąd Odwoławczy podziela stanowisko Sądu I instancji, że sytuacja powódki jest zła, głównym źródłem utrzymania dla jej rodziny jest wynagrodzenie męża w wysokości 1600 zł brutto. Jednocześnie małżonkowie mają na utrzymaniu dwie córki, które uczą się i nie są w stanie samodzielnie się utrzymać. Dochody uzyskiwane przez całą rodzinę są niewielkie i pozwalają wyłącznie zaspokoić podstawowe potrzeby życiowe, co zresztą wpłynęło na zasadność powódki w przedmiocie zwolnienia jej od kosztów sądowych w całości. Również słusznie Sąd Okręgowy zauważył, że R. D. była niejako kierowana przez drugą z powódek, a po zakończeniu postępowania w stosunku do niej, sama cofnęła pozew. Wprawdzie podjęte przez nią działania także zmusiły pozwanego do podjęcia obrony swoich interesów, wystosowania odpowiedzi na pozew, stawiennictwa pełnomocnika na rozprawach, to jednakże wysokość zasądzonych kosztów procesu na jego rzecz w

całości rekompensuje mu nakład pracy poczyniony w przedmiotowym postępowaniu. Charakter podejmowanych czynności przez powódkę nie wywołał tego rodzaju zdarzeń, które wymagały ponad normatywnego nakładu pracy. Te okoliczności uzasadniają w pełni zmniejszenie kwoty zasądzonej tytułem zwrotu kosztów procesu. Jednocześnie kwota ustalona przez Sąd I instancji stanowi dla strony przegrywającej – powódki tego rodzaju dolegliwość, iż odczuje ona zasadę odpowiedzialności stron za wynik postępowania i konieczność każdorazowego przeanalizowania zasadności swego roszczenia w chwili skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego.

Zatem mając na uwadze argumentację zawartą w zaskarżonym orzeczeniu, Sąd Apelacyjny podzielił stanowisko Sądu I instancji o zasadności tylko częściowego zwrotu kosztów procesu przez powódkę na rzecz pozwanego i oddalił zażalenie na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.